

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายใน และเพื่อศึกษาตัวแบบการปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูและบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวนทั้งสิ้น 2,543 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูด้วยสูตรของ ยามาเน่ จำนวน 345 คน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 66 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 15 คน เก็บข้อมูลทั้งหมด ใช้เครื่องมือในการวิจัยทั้งหมดรวม 3 ชนิด ประกอบด้วย แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และแบบบันทึกข้อมูล ใช้ในการบันทึกผลผลิตการประกันคุณภาพภายในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และมาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา โดยเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ ผู้บริหาร 30 คน และครู 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยแบบสอบถามของครูมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 และหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ด้วยวิธีการหาความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อแต่ละข้อตั้งแต่ .47 ถึง .90 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามของผู้บริหารมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อแต่ละข้อตั้งแต่ .29 ถึง .83

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาควิชาการวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อขอความกรุณาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางการวิจัย จากนั้นได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้ครู ผู้บริหารและบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระทำโดย 2 วิธี คือ การส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยการจัดส่งพร้อมติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ผู้วิจัย จากนั้นได้มีการติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับจากโรงเรียนต่าง ๆ ทางโทรศัพท์ และไปรับด้วยตนเอง นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาทำการตรวจสอบจำนวน และความสมบูรณ์แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าสถิติ

ในการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยมีวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการประกันคุณภาพภายใน โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากศึกษานิเทศก์ ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน และในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพของการดำเนินตามระบบประกันคุณภาพภายในโดยสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้ความถี่และค่าร้อยละ และค่าสถิติพื้นฐานโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การประเมินระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 32 ประกอบด้วย การประเมินระบบประกันคุณภาพภายในและการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษา (Best Practice) โดยสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งประกอบไปด้วย บุคลากร งบประมาณและทรัพยากร มีผลการประเมินดังต่อไปนี้

1.1 ด้านบุคลากร

ผลการประเมินด้านบุคลากรมีผลการประเมินในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินและเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารมีทัศนคติต่อระบบการประกันคุณภาพภายใน และครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ และแต่ละรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน ปัญหาต่าง ๆ ในด้านบุคลากรที่พบคือ โรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากยังขาดแคลนปัจจัยนำเข้าในด้านต่าง ๆ เช่น ขาดครูที่สอนตรงตามสาขาวิชาเอก และจากการศึกษายังพบว่าผู้บริหารครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉลี่ยแล้วมีความรู้ความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพภายในในระดับปานกลาง ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากแล้วส่วนใหญ่ต้องเป็นผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน และครูส่วนมากมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในในส่วนของการจัดการเรียนรู้เป็นหลัก

1.2 ด้านงบประมาณ

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าด้านงบประมาณมีผลการประเมินในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเพียงพอ และมีการช่วยเหลือสนับสนุนในด้านงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในจากหน่วยงานต้นสังกัด มีการให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในด้านงบประมาณในการดำเนิน โครงการ การจัดประชุม และวิทยากร มีการระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรส่วนท้องถิ่น ปัญหาต่าง ๆ ที่พบในด้านงบประมาณ คือ โรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากยังขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด การระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองและชุมชนน้อยมาก

1.3 ด้านทรัพยากร

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าด้านงบประมาณมีผลการประเมินในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนมีอาคารสถานที่ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ โรงเรียนมีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา รองลงมา คือ โรงเรียนมีอุปกรณ์ทางการศึกษาอย่างพอเพียงและมีการช่วยเหลือสนับสนุนในด้านเอกสารความรู้/สื่อต่าง ๆ จากหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน ปัญหาต่าง ๆ ที่พบในด้านทรัพยากรคือ โรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากยังขาดอาคารสถานที่ที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องทดลองต่าง ๆ นอกจากนี้ โรงเรียนที่มีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยก็ไม่ได้ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนรู้เท่าที่ควร

ผลการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ในด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมมีผลการประเมินในระดับถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านทรัพยากรและด้านงบประมาณ ตามลำดับ

2. การประเมินด้านกระบวนการ

การประเมินด้านกระบวนการ ซึ่งประกอบไปด้วย 8 องค์ประกอบ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ผลการประเมินเป็นดังนี้

2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมา คือ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วม โดยรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย ตามลำดับ

2.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมา คือ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วม โดยรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

2.3 จัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ผลการประเมินในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรตามภารกิจของสถานศึกษา รองลงมา คือ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรได้อย่างชัดเจน และมีการจัดเก็บข้อมูล และการตรวจสอบข้อมูลสารสนเทศได้ครบถ้วนตามภารกิจของสถานศึกษา ตามลำดับ ซึ่งจากการศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดระบบบริหารและสารสนเทศจากการสนทนากลุ่มพบว่า การจัดทำสารสนเทศของโรงเรียนต่าง ๆ ยังไม่เป็นระบบ ครูแต่ละคนมีภาระงานสอนมากจึงขาดเวลาและความกระตือรือร้นในการจัดทำสารสนเทศ

2.4 ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการประเมินในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน กล่าวคือ มีการดำเนินงานโครงการ/ กิจกรรม เป็นไปตามที่กำหนด มีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ/ กิจกรรม ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้งานบรรลุเป้าหมาย และปัญหาที่พบในด้านการดำเนินแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจากการสนทนากลุ่มย่อย พบว่า ครูมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเท่าที่ควร เช่น อาจมีการละเลยการดำเนินงานตามโครงการบางโครงการ

2.5 จัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ มีการติดตามตรวจสอบรอบคลุม วิทยาลัยฯ ปรัชญา และภารกิจของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี การเรียนการสอน การพัฒนาวิชาชีพของบุคลากร และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และมีการสรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2.6 จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา จัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ผลการประเมินในภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ มีคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษา รองลงมา คือ มีการวางแผนการประเมิน โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และมีการวิเคราะห์ผล และสรุปรายงานผลการประเมิน ตามลำดับ

2.7 จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ มีจัดทำเอกสารรายงานคุณภาพที่สะท้อนสภาพการ ดำเนินงาน สรุปผลการดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนาในปีถัดไป รองลงมา คือ มีการเสนอ รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ตามลำดับ

2.8 จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ผลการประเมินในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินและ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ มีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา จากการประเมินตนเองหรือหน่วยงานต้นสังกัดไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ การศึกษา รองลงมา คือ มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยครูและบุคลากรทุกคนต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ตามลำดับ

ผลการประเมินด้านกระบวนการ ซึ่งประกอบไปด้วย 8 องค์ประกอบ ในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน ภาพรวมของการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินและเมื่อวิเคราะห์แต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ โรงเรียน มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อให้มีมาตรฐานการศึกษา และโรงเรียนมีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ตามลำดับ

3. การประเมินด้านผลผลิต

การประเมินด้านผลผลิตประกอบด้วยผลการประเมินผลผลิตด้านผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลการประเมินด้านมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มาตรฐาน

ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และมาตรฐานด้าน
มาตรการส่งเสริม ซึ่งสรุปได้ดังนี้

3.1 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

ผลการประเมินในด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามผลคะแนนการ
ทดสอบระดับชาติ ปีการศึกษา 2554 คะแนนเฉลี่ยระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 32 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.85 คะแนน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าผลคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 34.95

เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ยังต่ำกว่าระดับประเทศ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้
ที่มีผลต่างคะแนนเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับประเทศน้อยที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รองลงมา คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระ
การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีผลต่างคะแนนเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย
ระดับประเทศมากที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ผลการประเมินในด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามผลคะแนนการ
ทดสอบระดับชาติ ปีการศึกษา 2554 คะแนนเฉลี่ยระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 32 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 39.66 คะแนน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าผลคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 40.91

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่า คะแนนเฉลี่ยทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้
ยังต่ำกว่าระดับประเทศ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีผลต่างคะแนนเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย
ระดับประเทศน้อยที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา ร้องเพลง คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีผลต่าง
คะแนนเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับประเทศมากที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

ซึ่งเมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วปรากฏว่า ผลการประเมินผลผลิตด้านผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ผ่านเกณฑ์
ในการประเมิน

3.2 มาตรฐานการประเมินภายใน

ผลการประเมินตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษา
ขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 15 มาตรฐาน ประกอบด้วย 5 ด้าน
จากการประเมินโดยต้นสังกัดสรุปผลการประเมินได้ดังต่อไปนี้

3.2.1 ด้านมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

ผลการประเมินด้านมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมพบว่า มีผลการประเมินในระดับดีมาก ซึ่งถือว่าผ่านการประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ตามลำดับ

3.2.2 ด้านมาตรฐานด้านการจัดการศึกษา

ผลการประเมินด้านมาตรฐานด้านการจัดการศึกษาในภาพรวมพบว่า มีคะแนนเฉลี่ย มีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม ซึ่งถือว่าผ่านการประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่ามาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ได้แก่ มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และมาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตามลำดับ

3.2.3 ด้านมาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม ซึ่งถือว่าผ่านการประเมิน

3.2.4 ด้านมาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ในภาพรวมพบว่า มีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม ซึ่งถือว่าผ่านการประเมิน

3.2.5 ด้านมาตรการส่งเสริม มีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม ซึ่งถือว่าผ่านการประเมิน

ผลการประเมินตามมาตรฐานทั้ง 15 มาตรฐาน มีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาตามด้านมาตรฐานพบว่า มาตรฐานที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา รองลงมา คือ มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และมาตรฐานด้านการจัดการศึกษา ส่วนด้านมาตรฐานที่มีผลการประเมินต่ำที่สุด คือ ด้านมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน

4. ผลการประเมินด้านผลลัพธ์

ผลการประเมินผลลัพธ์ของระบบประกันคุณภาพภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ประกอบด้วย ผลการประเมินตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผลการประเมินตามความคิดเห็นของครูและผลการประเมินตามความคิดเห็นของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สรุปได้ดังนี้

4.1 ผลการประเมินด้านผลลัพธ์ของระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ในภาพรวมตามความคิดเห็นของครู

พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลา เต็มความสามารถ รองลงมา คือ ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นอย่างดี ตามลำดับ และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูสามารถใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ผลการประเมินด้านผลลัพธ์ของระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ในภาพรวมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีภาวะความเป็นผู้นำและมีความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนที่ดี รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้บริหารมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจและรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีความพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา

4.3 ผลการประเมินด้านผลลัพธ์ของระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ในภาพรวมตามความคิดเห็นของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ รองลงมา คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีการใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลงานวิจัยเป็นฐานการคิดทั้งทางด้านวิชาการและการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการให้คำปรึกษา ทางด้านวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและครูมีความรู้ความสามารถจากการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้านการวิจัยและการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งมีผลการประเมินในระดับปานกลางซึ่งไม่ผ่านการประเมิน

จากผลการประเมินสรุปด้านผลลัพธ์ ตามความคิดเห็นของครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีผลการประเมินในระดับมาก ซึ่งถือว่าผ่านการประเมิน

5. ผลการประเมินด้านผลกระทบ

5.1 ผลกระทบด้านบวก

จากการสัมภาษณ์การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง พบว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและมีความเข้าใจในตรงกันเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในเป็นอย่างดี ทำให้การบริหารจัดการต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานในด้านต่าง ๆ เกิดความคล่องตัวในการทำงาน บุคลากรสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน ทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดีและตรงตามความต้องการของชุมชน

และนอกจากนี้ในด้านการจัดการเรียนการสอนก็เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน วิธีการสอน และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในการทำงาน เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน มีการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ

ในด้านของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความรู้และทักษะตามมาตรฐานการศึกษาตามที่หลักสูตร กำหนด ได้แก่ มีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบคิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

นอกจากนี้ สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น และจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งผลจากการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในดังกล่าวได้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอย่างดี

5.2 ผลกระทบด้านลบ

ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในทำให้เกิดผลกระทบในด้านของเวลางบประมาณ และทรัพยากร เนื่องจากต้องมีการพัฒนาบุคลากรในด้านความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ นอกจากนี้ยังพบอีกว่าในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน เช่นเรื่อง หลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องในบางครั้งเป็นการเพิ่มภาระงานของ

ครูผู้สอนซึ่งหากขาดการบริหารจัดการเวลา ทรัพยากร และบุคลากรไม่ดีพออาจก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียนเป็นอย่างมาก

6. ผลจากการศึกษาตัวแบบการปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษา (Best Practice)

จากการคัดเลือกตัวแบบการปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคมเป็นโรงเรียนที่เป็นตัวแบบการปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ดี ซึ่งผ่านเกณฑ์ในการคัดเลือกตามเกณฑ์การคัดเลือกของผู้วิจัยและมีผลงานต่าง ๆ เป็นที่ประจักษ์ คือ มีผลการประเมินตนเองจากการตอบแบบสอบถามมีระดับคุณภาพมาก มีผลการประเมินภายในจากหน่วยงานต้นสังกัด 15 มาตรฐาน อยู่ในระดับดีเยี่ยม

นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในจากหน่วยงานต้นสังกัด ปีการศึกษา 2554 และปีการศึกษา 2555 ในระดับดีเยี่ยม เป็นลำดับที่ 1 ของโรงเรียนขนาดกลาง และเป็นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินภายนอกรอบ 3 และได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา อย่างไม่มีเงื่อนไข และจากความสำเร็จดังกล่าวทำให้โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคม มีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับโรงเรียนต่าง ๆ

6.1 ปัจจัยสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

6.1.1 ด้านผู้บริหาร

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูและบุคลากร ในด้านผู้พบว่า ผู้บริหารมีการวางระบบบริหารจัดการที่ดี มีภาวะผู้นำ มีการวางแผนและกระจายอำนาจ บริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของครูบุคลากร ชุมชน และทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายได้มีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

6.1.2 ด้านบุคลากร

จากการศึกษาข้อมูลเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคมเป็นโรงเรียนที่มีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบสูง มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนทำหน้าที่ตามบทบาทของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อที่ดีการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในเป็นอย่างมาก

6.1.3 ด้านวัฒนธรรมองค์กร

ผลจากการสัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียนพบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีวัฒนธรรมการทำงานที่ดี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ครูทุกคนในโรงเรียนมุ่งพัฒนาผลการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียนสูงสุดและจากการศึกษายังพบว่า ความสำเร็จของงานมาจากบุคลากร

ที่มีความรัก ศรัทธาในโรงเรียนและผู้เรียน ส่งผลต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

6.1.4 การมีส่วนร่วมจากชุมชน

ผลจากการสัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียนพบว่า ในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามวงจรเดมมิง PDCA จะมีชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบและร่วมวางแผนในการดำเนินงานในทุกขั้นตอน ทำให้โรงเรียนกับชุมชนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โรงเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้สอดคล้องตามความต้องการของชุมชน มีการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี

6.2 บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learning)

บทเรียนที่ได้รับจากการศึกษาโรงเรียนที่มีแบบปฏิบัติที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษา (Best Practice) พบว่า ในด้านผู้บริหาร ครูและบุคลากร มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานและสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งผลที่ดีต่อการทำงานเป็นอย่างมากและด้วยการมีวัฒนธรรมในการทำงานที่ดี มีการช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปรึกษาหารือกันในการทำงาน เป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมการทำงานในด้านต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งวัฒนธรรมในการทำงานที่ดีนี้มีการสืบทอดกันจนก่อให้เกิดความยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนย้ายของครู ผู้บริหารและบุคลากร ก็ไม่ได้ส่งผลการดำเนินงานแต่อย่างใด และจากการศึกษายังพบอีกว่า โรงเรียนยังขาดปัจจัยในด้านต่าง ๆ ตามที่ทราบกันคือว่าโรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากและโรงเรียนขนาดกลางบางโรงเรียนยังขาดปัจจัยด้านงบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรอื่น ๆ แต่ไม่ได้ส่งผลการดำเนินงานในการประกันคุณภาพการศึกษามากนัก เนื่องจาก ผู้บริหาร ครูและบุคลากร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง โดยการทำงานประกันคุณภาพในให้สอดคล้องกับการรับการประกันคุณภาพภายนอก โดยให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาที่ตรงกับจุดที่ควรปรับปรุงต่าง ๆ ตามคำแนะนำของคณะกรรมการประเมินภายนอก นอกจากนี้ยังพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น ซึ่งโรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคมสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เนื่องจากผู้บริหาร ครูและบุคลากร ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมจากชุมชนเป็นอย่างมาก เห็นได้จาก การดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโครงการ กิจกรรม หรือแม้กระทั่งแผนปฏิบัติการประจำปี ต้องมีคณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบในทุก ๆ ขั้นตอนในการดำเนินการตามกระบวนการ PDCA

อภิปรายผล

จากสรุปผลการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

1.1 ด้านบุคลากร

ผลการประเมินด้านบุคลากรมีผลการประเมินในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาตามรายการพบว่า ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายใน และทัศนคติต่อระบบการประกันคุณภาพภายใน ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ส่วนผลจากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ท่านหนึ่งกลับพบว่า ครูและผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพในระดับปานกลาง และปัญหาที่พบมากในด้านบุคลากรจากการสนทนากลุ่มย่อย คือ โรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากยังขาดแคลนปัจจัยนำเข้าในด้านบุคลากร เช่น ครูสอนไม่ตรงเอก ครูมีภาระงานมากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับ สมชาย สัพโส (2548, หน้า 150) ที่ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 พบว่า ผลการประเมินปัจจัยด้านบุคลากร พบว่า โดยรวมสภาพการดำเนินงานที่บุคลากรเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กบางส่วนที่ครูไม่เพียงพอ แต่ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาโดยการสร้างความรู้ความเข้าใจกับครูผู้สอน ในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ ซีดี วีซีดี มัลติมีเดีย และสื่ออื่น ๆ นอกจากนี้ยังขอความร่วมมือจากชุมชนที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีความรู้ความสามารถหลายประเภท ให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น เป็นการช่วยลดภาระครูไม่พอและสอดคล้องกับ ชม ทาศรีสุข (2551, หน้า 82) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 24 พบว่า ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าด้านบุคลากร มีปัญหาอุปสรรค คือ บุคลากรไม่เพียงพอ และบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำเอกสารการประเมิน มีข้อเสนอแนะคือหน่วยงานควรจัดบุคลากรให้เพียงพอ รองลงมา คือ จัดฝึกอบรมให้ความรู้ และให้บุคลากรศึกษาเพิ่มเติม

1.2 ด้านงบประมาณ

ด้านงบประมาณ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเพียงพอ และมีการช่วยเหลือสนับสนุนในด้านงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในจากหน่วยงานต้นสังกัด ปัญหาต่าง ๆ ที่พบในด้านงบประมาณ คือ โรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากยังขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด การระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองและชุมชน

น้อยมาก อาจเนื่องมาจากสภาพชุมชน ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และผู้เรียนของนักเรียน ที่พอมีฐานะมักจะส่งบุตรหลานไปเรียน โรงเรียนใกล้เคียงที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากมีความพร้อมในการจัดการศึกษามากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนมพร พิระพิทยมงคล (2553, หน้า 80) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า สภาพโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ประสบปัญหาการอยู่ไกลชุมชน และสภาพแวดล้อมของชุมชน ในโรงเรียนมีปัญหายากจน ซึ่งไม่สามารถขอความร่วมมือจากการพัฒนาโรงเรียนด้านการเงินงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้ไม่เพียงพอและมีความล่าช้า สอดคล้องกับ พัฒน์ธาส ศรีนนท์ (2549, หน้า 106) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการประกันคุณภาพมากที่สุด โดยปัจจัยที่มีความถี่สูงสุดในด้านนี้คือ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ค่าครองชีพสูง ทำให้ชุมชนไม่สามารถให้การสนับสนุนด้านงบประมาณให้แก่สถานศึกษา

1.3 ด้านทรัพยากร

จากผลการประเมินปัจจัยด้านทรัพยากรพบว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนมีอาคารสถานที่ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และโรงเรียนมีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา รองลงมา คือ โรงเรียนมีอุปกรณ์ทางการศึกษาอย่างพอเพียงและมีการช่วยเหลือสนับสนุนในด้านเอกสารความรู้/ สื่อต่าง ๆ จากหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มที่พบว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เป็นโรงเรียนมัธยม ดังนั้นปัญหาด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ทางการศึกษาต่าง ๆ จะมีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนในระดับประถมศึกษา แต่ในโรงเรียนขนาดเล็กบางโรงเรียนยังขาดอาคารสถานที่ที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องทดลองต่าง ๆ นอกจากนี้โรงเรียนที่มีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยก็ไม่ได้ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนรู้เท่าที่ควรสอดคล้องกับ พัฒน์ธาส ศรีนนท์ (2549, หน้า 106) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเป็นปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการประกันคุณภาพคือ ขาดเทคโนโลยีและความรู้ในการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

และจากการประเมินในภาพรวมด้านปัจจัยนำเข้า ในด้านบุคลากร งบประมาณและทรัพยากร พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยัรรณ จินดามงคล (2551, หน้า 119) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ผลการประเมินความพร้อมและทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 เห็นความสำคัญของระบบประกันคุณภาพ

ที่นำมาช่วยในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา จึงได้มีการเตรียมความพร้อมและทรัพยากร โดยการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการดำเนินงาน จัดเตรียมสื่อเครื่องมือไว้อย่างเพียงพอ มีการจัดสถานที่ให้สะอาด ร่มรื่น น่าอยู่ มีห้องเรียน ห้องจัดกิจกรรม และบริเวณโรงเรียนที่เพียงพอต่อการปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งการเตรียมหาแหล่ง สนับสนุนด้านงบประมาณ และมีการเตรียมงบประมาณอย่างเพียงพอในการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายใน และสอดคล้องกับการวิจัยของ อนุศาสน์ จำปาตี (2555, หน้า 131) ที่ศึกษาเรื่องการ ประเมินผลโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนบ้านบึงตระกู ปีการศึกษา 2553 พบว่า การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ในการดำเนินงาน โครงการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ แผนการดำเนินงาน โครงการ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสื่อเทคโนโลยี บุคลากร และงบประมาณ มีความเหมาะสมในระดับมาก

2. ด้านกระบวนการ

การประเมินด้านกระบวนการ ซึ่งประกอบไปด้วย 8 องค์ประกอบ ในการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายใน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ผลการประเมินเป็น ดังนี้

2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งพบว่า มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วม โดยรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย สอดคล้องกับ ถนอม เทียนรัตน์ (2548, หน้า 120) พบว่า ผลการประเมินด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของการประกันคุณภาพ การศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาและบุคลากรอื่น ในสถานศึกษา สูงกว่าเกณฑ์ นั่นคือการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา มีการ วางแผนการดำเนินงานที่ครอบคลุมภารกิจทุกด้าน

2.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา

ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมา คือ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วมโดยรับฟังความคิดเห็นของ ทุกฝ่าย ทั้งนี้เนื่องมาจาก โรงเรียนต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ

ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านไสโป๊ะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ของ ฎารณี ส่งทวิ (2551, หน้า 92) ซึ่งพบว่า ผลการประเมินด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของประเมินระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านไสโป๊ะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วรณา วรณมาศ (2547, หน้า 106) ที่ศึกษาเรื่องการประเมินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านหนองเจ อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผลการประเมินด้านแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียน โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุคลากรบางฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การรับทราบ/ยอมรับแผน สอดคล้องกับ นกมล เพ็ชรงาน (2550) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.3 จัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ผลการประเมินในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรตามภารกิจของสถานศึกษารองลงมา คือ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร ได้อย่างชัดเจน และมีการจัดเก็บข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลสารสนเทศได้ครบถ้วนตามภารกิจของสถานศึกษา ตามลำดับ ซึ่งจากการศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดระบบบริหารและสารสนเทศจากการสนทนากลุ่ม พบว่า การจัดทำสารสนเทศของโรงเรียนต่าง ๆ ยังไม่เป็นระบบ ครูแต่ละคนมีภาระงานสอนมากจึงขาดเวลาและความกระตือรือร้นในการจัดทำสารสนเทศ สอดคล้องกับ ฎารณี ส่งทวิ (2551, หน้า 88) ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ พบว่า ปัญหาในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานและระบบสารสนเทศ มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำข้อมูลไม่เพียงพอ ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ภาระงานของครูมีมากจนบางครั้งไม่สามารถปฏิบัติงานทุกอย่างที่ได้รับมอบหมายได้ดี

2.4 ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการประเมินในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน กล่าวคือ มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม เป็นไปตามที่กำหนด มีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้งานบรรลุเป้าหมาย

และปัญหาที่พบในการดำเนินแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจากการสนทนากลุ่มย่อย พบว่า ครูมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเท่าที่ควร เช่น อาจมีการละเลยการดำเนินงานตามโครงการบางโครงการ สอดคล้องกับ นกคต เพ็ชรงาน (2550) ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และปัญหาพบว่า ครูมีการปฏิบัติงานตรงตามเป้าหมายของแผนน้อยมาก สอดคล้องกับ ชม ทาศรีสุข (2551, หน้า 87) พบว่า ผลการปฏิบัติตามแผน มีผลประเมิน ผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่ผลการประเมินเป็นเช่นนี้อาจเพราะ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ได้ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ผู้บริหารได้ติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากร และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนการประกันคุณภาพและให้การนิเทศอย่างสม่ำเสมอ

2.5 จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน กล่าวคือ มีการติดตามตรวจสอบรอบกลุ่ม วิสัยทัศน์ ปรัชญา และภารกิจของสถานศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี การเรียนการสอน การพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และมีการสรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ นกคต เพ็ชรงาน (2550) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือการรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามแผน

2.6 จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการประเมินในภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ มีคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการวางแผนการประเมิน โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และมีการวิเคราะห์ผลและสรุปรายงานผลการประเมิน สอดคล้องกับ ถนอม เทียนรัตน์ (2548, หน้า 122) พบว่า ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ นั่นคือ โรงเรียนมีการวางแผนการประเมินคุณภาพการศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินวางแผนประชุม มีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และจากการสนทนากลุ่มยังพบว่า ผลการประเมินคุณภาพภายในโดยการนิเทศภายในยังทำให้ครูมีความกระตือรือร้นในการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งสอดคล้องกับ ประไพพรรณ ยศกลาง (2551, หน้า 79) ผลการนิเทศภายใน ส่งผลให้บุคลากรมีการพัฒนาปรับปรุงการทำงาน มีการปรึกษาหารือ มีข้อเสนอแนะเทคนิควิธีใหม่ ๆ เกิดบรรยากาศในการทำงานที่ดี มีการพัฒนาไปพร้อมกับการสร้างความเข้าใจ มีความสามัคคี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการยอมรับบทบาทซึ่งกันและกัน การปฏิบัติงาน

ในหน้าที่ตามแผนงานโครงการมีการพัฒนางานจากการปฏิบัติจริงควบคู่ไปกับการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล มีการช่วยเหลือแนะนำสนับสนุนกันในการทำงาน สอดคล้องกับ ชม ทาศรีสุข (2551, หน้า 88) พบว่า ผลการตรวจสอบประเมิน มีผลประเมินผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่ผลการประเมิน เป็นเช่นนี้เพราะ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบประเมิน ระบุมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประเมินตามมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดช่วงเวลาของ การตรวจสอบประเมินในทุกปีการศึกษา มีการนำผลการประเมินในด้านที่ด้อยมาปรับปรุงการ ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

2.7 จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน กล่าวคือ มีจัดทำเอกสารรายงานคุณภาพที่สะท้อนสภาพการดำเนินงาน สรุปผลการดำเนินงาน และแนวทาง การพัฒนาในปีถัดไป มีการเสนอรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ ต่อสาธารณชน แต่จากการสนทนากลุ่มพบว่า ควรมีการพัฒนาปรับปรุงในเรื่องของการรายงานผล เช่น รูปแบบและวิธีการนำเสนอรายงานประจำปี การปฏิบัติเองโดยถือเป็นส่วนหนึ่งในการประกัน คุณภาพการศึกษา ซึ่งต้องทำอย่างจริงจัง สอดคล้องกับ ชม ทาศรีสุข (2551, หน้า 88) พบว่า การรายงาน ผลการประกันคุณภาพภายใน มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า รายการมีการประชาสัมพันธ์ผลการประกันคุณภาพภายในทางสื่อต่าง ๆ ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีผลการประเมินเป็นเช่นนี้ อาจเพราะบุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์ในการประชาสัมพันธ์

2.8 จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ผลการประเมินในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก กล่าวคือ มีการนำผลการประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษา จากการประเมินตนเองหรือหน่วยงานต้นสังกัดไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยครูและบุคลากรทุกคนต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ถนอม เทียนรัตน์ (2548, หน้า 122) พบว่า ผลการประเมินด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของการประกัน คุณภาพการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา และบุคลากรอื่นในสถานศึกษา โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ นั่นคือ โรงเรียนมีนโยบายในการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นลายลักษณ์อักษร ครอบคลุมพันธกิจของสถานศึกษา บุคลากรทุกระดับ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพ มีระบบกลไกการดำเนินงานการจัดเก็บ ข้อมูลหลักฐานเอกสารที่ดี มีการจัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา การรายงานผลให้บุคลากร และองค์กรที่เกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนมีการนำประสิทธิผลของการประเมินคุณภาพภายในไปใช้

ผลการประเมินด้านกระบวนการ ซึ่งประกอบไปด้วย 8 องค์ประกอบ ในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน ภาพรวมของการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก การที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีความรู้ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ซึ่งพบว่าในแต่โรงเรียนมีครูและบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในบ้างไม่มากนัก และ ได้มีการทำความเข้าใจกับครูและบุคลากรเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัดยังตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และจัดให้ที่ประชุม อบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สุริยวรรณ จินดามงคล (2551, หน้า 120) ที่พบว่า ด้านกระบวนการในการปฏิบัติระหว่างการทำงานประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรของสถานศึกษามีโอกาสเข้ารับการอบรม เรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีคู่มือที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติเป็นอย่างดี และทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 มีการติดตาม และประเมินความก้าวหน้าให้ความช่วยเหลือในด้านการปฏิบัติเป็นระยะ ๆ และต่อเนื่อง นอกจากนี้สถานศึกษายังมีการปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกพล พรหมประเสริฐ (2548) ซึ่งพบว่าการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. การประเมินด้านผลผลิต

จากการวิจัย พบว่า ผลการประเมินผลผลิตด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่าเกณฑ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีคะแนนต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ยังไม่สอดคล้องหรือครอบคลุมเนื้อหาสาระหลัก ขาดการบูรณาการและการสร้างองค์ความรู้ที่สำคัญต่าง ๆ ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีคะแนนต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลคะแนนต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับประเทศมากที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงดาว สนธิกุล (2548, หน้า 68) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ที่พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยเฉพาะในสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ผู้เรียนขาดคุณภาพ จริยธรรม ขาดความ

มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคือ ครูผู้สอนควรหาเทคนิคการสอนและวิธีการสอนแบบบูรณาการ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน การฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองสังคมและประเทศชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญวไล สมานมิตร (2550, หน้า 131) อ้างถึงใน ภาวนา กิตติวิมลชัย, 2551) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนหนองเหล็กศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามที่พบว่า จากการสนทนากลุ่ม ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งมีสาเหตุมาจาก การขาดบุคลากรครูตามวิชาเอกและครูขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากอยู่ในระหว่างการถ่ายโอน ด้านพฤติกรรมของนักเรียน พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ การใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสาร ขาดความตั้งใจในการเรียน และการขาดวินัยในตัวเอง

ผลการประเมินตามมาตรฐานการประเมินทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ผลการประเมินด้านมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และมาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม และผลการประเมินด้านมาตรฐานผู้เรียนมีผลการประเมินต่ำที่สุด เนื่องจากด้านมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน อาจเนื่องมาจากมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ซึ่งพบว่า มีผลการประเมินในรายมาตรฐานต่ำกว่ามาตรฐานในด้านอื่น ๆ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และด้วยปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ยังต้องมีการพัฒนาปรับปรุงในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับ ชม ทาศรีสุข (2551, หน้า 83) ที่พบว่าผลการประเมินผลผลิต ด้านผู้เรียน พบว่า อยู่ในระดับพอใช้ ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาตามรายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ไม่ผ่านการประเมินคือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

4. ผลการประเมินด้านผลลัพธ์

การประเมินในด้านผลลัพธ์ มีผลการประเมินในระดับมาก ซึ่งพบว่าผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในส่งผลให้ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีภาวะความเป็นผู้นำ และมีความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนที่ดี สามารถใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ อาจเนื่องมาจากปัจจุบันผู้บริหารได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษาดูงาน การอบรม และนอกจากนี้ ผลลัพธ์ในด้านต่าง ๆ จากการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในยังส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายในจึงทำให้ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อพร้อมรับการประเมินตลอดเวลา ในด้านของครูพบว่า ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลาเต็มความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นอย่างดี ตามลำดับ และปัญหาที่พบคือ ครูยังขาดการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่ถูกต้อง ขาดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้านการวิจัยและการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ยังไม่เป็นที่เป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้ยังพบว่าครูยังไม่สามารถใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ที่พบว่า โรงเรียนมีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยแต่ครูยังบริหารจัดการสื่อ หรือมีการใช้สื่อได้ไม่คุ้มค่าหรือสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนได้ดีเท่าที่ควร อาจเนื่องมาจาก ครูมีภาระงานสอนมากขาดการศึกษาและพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี และการศึกษาและทำวิจัยอย่างจริงจัง ซึ่งผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมโดยการอบรมแลกเปลี่ยนความรู้ และกำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของแต่ละโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ แพงบุญ พรมแว (2552, หน้า 118) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนหนองไผ่พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า สภาพการทำงานวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนหนองไผ่พิทยาคมที่เป็นเชิงวิชาการที่เต็มรูปแบบ ยังไม่มีงานวิจัยที่สมบูรณ์ เพราะครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนแบบชัดเจน ครูที่ผ่านการอบรมไม่สามารถทำงานวิจัยที่เป็นแบบอย่างแก่เพื่อนร่วมงานได้เพราะยังไม่มีความรู้ความเข้าใจหรือความชัดเจนในการทำวิจัยในชั้นเรียนและยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนวัตกรรมในการทำเป็นเครื่องมือของการวิจัย สอดคล้องกับ ณรงค์ คุ่มภัยเพื่อน (2550) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนคุณาสาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนคุณาสาด ยังไม่ได้ลงมือดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของตนอย่างเป็นรูปธรรม ครูผู้สอนส่วนมาก ประสบปัญหาคือ ขาดความรู้ความเข้าใจ

และขาดทักษะในการวิจัยในชั้นเรียน ขาดแรงจูงใจ และความกระตือรือร้นในการทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดตัวอย่างงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูได้ศึกษาเป็นตัวอย่าง ในด้านของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของครูยังสอดคล้องกับ นิวัตร เกษแก้ว (2553) ที่พบว่า ครูมีปัญหาในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางการศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สนิท นันทชัย (2549, หน้า 47) ได้กล่าวว่า บุคลากรเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้ก้าวไปสู่ จุดมุ่งหมายที่ต้องการได้ ซึ่งปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาบุคลากร นั่นคือ ครูแต่ละคน นอกจากต้องทำหน้าที่สอนคนละหลายวิชา บางครั้งไม่ตรงกับสาขาที่จบมาและยังต้อง ทำงานหลายอย่างนอกจากงานสอน ทำให้ส่งผลต่อความพร้อมในการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ

5. ผลการประเมินด้านผลกระทบ

จากการศึกษาด้านผลกระทบที่มีต่อโรงเรียนที่ได้ดำเนินตามระบบประกันคุณภาพภายใน อย่างต่อเนื่องในด้านบวก พบว่า เกิดผลกระทบต่าง ๆ ได้แก่ ผลกระทบที่มีต่อผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้เรียน ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กล่าวคือ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและมีความเข้าใจตรงกัน เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในเป็นอย่างดี ทำให้การบริหารจัดการต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานในด้านต่าง ๆ เกิดความคล่องตัวในการทำงาน บุคลากรสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน ทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดีและตรงตามความต้องการ ของชุมชน นอกจากนี้ในด้านการจัดการเรียนการสอนก็ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน วิธีการสอน และเกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกันในการทำงาน เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน มีการจัดสภาพแวดล้อมและ การบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ และในด้านของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนมีความรู้และ ทักษะตามมาตรฐานการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนด ได้แก่ มีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบคิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ซึ่งผลจากการดำเนินงาน ตามระบบประกันคุณภาพภายในดังกล่าวได้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน ชุมชน และหน่วยงาน

ต้นสังกัด เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามผลจากการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในได้ทำให้เกิดผลกระทบทางลบในด้านต่าง ๆ เช่น ในด้านของเวลา งบประมาณและทรัพยากร เนื่องจากต้องมีการพัฒนาบุคลากรในด้านความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ นอกจากนี้ยังพบอีกว่าในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน เช่นเรื่อง หลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องในบางครั้งเป็นการเพิ่มภาระงานของครูผู้สอนซึ่งหากขาดการบริหารจัดการเวลา ทรัพยากร และบุคลากรไม่ดีพออาจก่อให้เกิดปัญหาในการทำงานส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียนเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับ ภาวนา กิตติวิมลชัย (2551) ที่ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในผลกระทบด้านบวก พบว่า แม้ว่าการประกันคุณภาพมีกระบวนการขั้นตอนที่ยุ่งยาก ซับซ้อน และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่การประกันคุณภาพก็ได้ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพในด้านต่าง ๆ ส่งผลต่อคุณภาพผลงานและผลผลิต บุคลากรมีส่วนร่วมทำงานเป็นทีม กระตุ้นให้บุคลากรรู้จักหน้าที่ รู้จักการวางแผน การดำเนินการ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้เป็นระบบ เกิดการเทียบเคียงสมรรถนะ มีการพัฒนาจากจุดที่อ่อนที่สุด เกิดวัฒนธรรมการประเมิน ภาพลักษณ์ที่ดี ชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือ ในส่วนของผลกระทบด้านลบ ที่พบคือ การตื่นเปลี่ยนงบประมาณ ทรัพยากรและเวลา เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร กระบวนการยุ่งยากซับซ้อนความเชื่อมั่นว่าจะคะแนนที่ได้มีคุณภาพจริงหรือไม่ การประเมินตนเองโดยไม่คำนึงถึงสภาพจริงนอกจากคะแนน การประเมินผลที่ไม่ตรงกับสภาพจริงที่เกิดขึ้น รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะที่ไม่สามารถดำเนินการได้เป็นรูปธรรม

6. ผลจากการศึกษาตัวแบบการปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ผลจากการศึกษาตัวแบบการปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคม ที่ได้รับเลือกเป็นโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ พบว่า จากการที่โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคม ได้ดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง จนทำให้ได้รับการยกย่องจากพื้นที่การศึกษา ในระดับโรงเรียนขนาดกลาง ว่าเป็นโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการประกันคุณภาพภายใน จนส่งผลให้มีโรงเรียนต่าง ๆ ได้ศึกษาดูงานด้านการประกันคุณภาพภายใน นอกจากนี้โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคม ยังได้นำความรู้วิทยาการต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินตามระบบประกันคุณภาพภายในเผยแพร่โดยวิทยากร ซึ่งเป็นบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อช่วยยกระดับการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสู่โรงเรียนอื่น ตลอดจนผลงานต่าง ๆ ที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับ เช่น โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคมได้ผ่านการรับรองคุณภาพการศึกษารอบที่ 3 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยไม่มีเงื่อนไข นอกจากนี้ยังมีผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 15 มาตรฐาน โดยหน่วยงานต้นสังกัดที่สอดคล้องกับการประเมินตนเอง ซึ่งมีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม ซึ่งผลที่ปรากฏดังกล่าวได้

สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอย่างมาก ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดและปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคม ประสบความสำเร็จสามารถอภิปรายได้ดังนี้

6.1 ด้านผู้บริหาร

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูและบุคลากร ในด้านผู้พบว่า ผู้บริหารมีการวางระบบบริหารจัดการที่ดี มีภาวะผู้นำ มีการวางแผนและกระจายอำนาจ บริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ชุมชน และทำความเข้าใจกับทุกฝ่าย ได้มีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ ไชยดา (2552) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลโดยตรงต่อความสำเร็จเป็นประเด็นแรก แสดงว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรพงษ์ คล้ายสอน (2552) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกดี มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและชุมชน และสอดคล้องกับ วิโรจน์ เวียงจันทร์ (2549, หน้า 45) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ ประสบความสำเร็จเป็น โรงเรียนพระราชทาน พบว่า คุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความรู้เท่าทันเหตุการณ์ มุ่งมั่น ปฏิบัติกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน การให้ขวัญกำลังใจเน้นการพิจารณาจากผลงานและความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานและเป็นไปอย่างยุติธรรม โรงเรียนมีแผน เป้าหมายที่คำนึงถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ และความมุ่งมั่นให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และความสุข

6.2 ด้านบุคลากร

จากการศึกษาข้อมูลเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคม เป็นโรงเรียนที่มีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบสูง มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทุกคนทำหน้าที่ตามบทบาทของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อที่ดีการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายใน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรพงษ์ คล้ายสอน (2552) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่พบว่า ครูมีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพดี

มีความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน มีความรักความสามัคคีกัน เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ พันธักสา ศรีนนท์ (2549, หน้า 106) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรเป็นปัจจัยภายในที่ส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพมากที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ โดยปัจจัยที่มีความถี่สูงสุดในด้านนี้คือ สถานศึกษามีจำนวนครูและบุคลากรเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินการต่าง ๆ

6.3 ด้านวัฒนธรรมองค์กร

ผลจากการสัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียนพบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีวัฒนธรรมการทำงานที่ดี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ครูทุกคนในโรงเรียนมุ่งพัฒนาผลการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียนสูงสุดและจากการศึกษายังพบว่า ความสำเร็จของงานมาจากบุคลากรที่มีความรัก ศรัทธาในโรงเรียนและผู้เรียน ส่งผลต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพร ไชยดา (2552) ที่พบว่า ปัจจัยความผูกพันต่อองค์กรมีอิทธิพลโดยตรงต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้น ในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมหรือหาวิธีการที่จะสร้างวัฒนธรรมเพื่อทำให้บุคลากรเกิดความผูกพันต่อองค์กร คือให้บุคลากรมีความรู้สึกเกี่ยวพัน เกี่ยวข้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์กร มีความจงรักภักดีกับองค์กรที่ตนเองสังกัดอยู่ มีความศรัทธาต่อองค์กร และตั้งใจที่จะอยู่เป็นสมาชิกขององค์กร มีความทุ่มเท มีความพร้อมที่จะใช้ความพยายามที่มีอยู่เพื่อองค์กร เชื่อมั่นในเป้าหมายและคุณค่าขององค์กร ซึ่งถ้าบุคลากรมีความรู้สึกดังกล่าวก็จะสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายและเกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียน

6.4 การมีส่วนร่วมจากชุมชน

ผลจากการสัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียนพบว่า ในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามวงจรเดมมิง PDCA จะมีชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบและร่วมวางแผนในการดำเนินงานในทุกขั้นตอน ทำให้โรงเรียนกับชุมชนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โรงเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้สอดคล้องตามความต้องการของชุมชน มีการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพร ไชยดา (2552) ที่พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนมีอิทธิพลโดยอ้อมต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยส่งอิทธิพลผ่านปัจจัยความผูกพันต่อองค์กร อภิปรายได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก เพราะโรงเรียนมีชุมชนโดยตรงที่คนในชุมชนต้องการพัฒนาอยู่แล้ว ถ้าโรงเรียนสร้างความตระหนักและทำให้ชุมชนให้ความสำคัญ ยอมรับ ศรัทธาต่อโรงเรียนจะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเกิดการเจริญงอกงามในตัวเอง เพราะคนในชุมชนจะเป็นผู้มีความรู้และเข้าใจกระบวนการ

พัฒนาได้ดีที่สุด การตัดสินใจ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จะตอบสนองต่อความต้องการและแก้ปัญหาชุมชนได้ตรงเป้าหมายทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ สอดคล้องกับ พงษ์สตา ศรีนนท์ (2549, หน้า 106) พบว่า ปัจจัยด้านสังคมเป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพมากที่สุด โดยปัจจัยที่มีความถี่สูงสุดในด้านนี้คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จากการศึกษาตัวแบบการปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษา การศึกษาทำให้พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคม ประกอบไปด้วยปัจจัยหลักที่สำคัญอย่างยิ่ง 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร กล่าวคือผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการบริหารคน บริหารงานและสามารถทำงานร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดี 2) ปัจจัยด้านครู เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน มีความรัก ความสามัคคี มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ปฏิบัติตามบทบาทของตนเองทำให้การดำเนินงานทุกอย่างในโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ 3) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การและความรักและความผูกพัน โรงเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่นับว่าสำคัญที่สุดในการพัฒนาการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี บุคลากรในโรงเรียนมีความศรัทธาต่อนักเรียนและโรงเรียน ส่งผลให้ครูสามารถทำงานได้อย่างเต็มใจและเต็มความสามารถ 4) การมีส่วนร่วมจากชุมชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในได้ตรงต่อความต้องการและมีทิศทางในการดำเนินงานได้ดี เนื่องจากชุมชนความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้สอดคล้องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชน ซึ่งทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ในภาพรวมในแต่ละด้านมีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านผลผลิต ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งพบว่ายังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนายกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการร่วมกันวิเคราะห์วางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำ

ผลการวิเคราะห์มาออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน และใช้สื่อเทคโนโลยีและวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม

2. ความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีความรู้ความเข้าใจและลงมือปฏิบัติร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยถือว่าการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เผยแพร่ผลงานและความสำเร็จของโรงเรียนที่มีเป็นต้นแบบปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการประกันคุณภาพ เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จ ความภาคภูมิใจ ที่เกิดจากการดำเนินตามระบบประกันคุณภาพภายใน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในเชิงลึกและพัฒนาในด้านที่มีผลการประเมินต่ำและไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน เช่น ด้านผลผลิต โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

2. ควรศึกษาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในเชิงคุณภาพ โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เนื่องจากสถานศึกษาที่มีขนาดเท่ากันจะมีปัจจัยนำเข้าที่ใกล้เคียงกัน